

Romeinse Veldtocht Alphen aan den Rijn - Bodegraven

Auteur: Marycke Naber

Park Rijnstroom, Castellum Nigrum Pullum te Zwammerdam, Binnenpolder

De route loopt via de plek van Castellum Albaniana in het centrum van Alphen aan den Rijn en over de plek van Castellum Nigrum Pullum te Zwammerdam naar Bodegraven, waar een klein Romeins fort heeft gestaan.

In de rijk geïllustreerde gids 'Romeinse Veldtochten' van uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig staat uitgebreide achtergrondinformatie. Daarnaast boeiende themaverhalen van de hand van historica Ester Smit, over het dagelijks leven van de Romeinen en de oorspronkelijke bewoners van het gebied.

Het Archeon in de nieuwbouwwijk ten zuidwesten van station Alphen aan den Rijn is niet in de route opgenomen, maar zeker de moeite van een bezoek waard. Daar zijn verschillende reconstructies van in Nederland opgegraven Romeinse gebouwen te zien, evenals een reconstructie van een in Zwammerdam gevonden platbodem. Met Museumkaart gratis.

Routebeschrijving

Alphen aan den Rijn - Bodegraven, 16,5 km

NB De route door de weilanden tussen Zwammerdam en Bodegraven kan zompig zijn. Tussen 15 maart en 1 juli geldt een toegangsverbod vanwege het broedseizoen. Er is een alternatieve route beschreven.

Verlaat het station via uitgang Centrum, steek de voorrangsweg over bij de verkeerslichten, ga RD, Stationsstraat, en de 1e straat LA, Gaslaan. Loop RD langs het fietspad, aan het eind daarvan RD over het zebrapad, daarna RA, Hoflaan. Weg naar links negeren, ga daarna LA over de brug. Blijf RD lopen langs het water, voorbij de granito bogen met leeuw en tijger, Fossapad.

De bogen markeren de locatie van het Castellum Albaniana ('Witte water') dat op de locatie van het nieuwbouwcomplex ertegenover heeft gestaan.

Ga bij de brug RD over het vlonderpad, aan het eind RA, een klinkerpad. Ga aan het eind RA over de Postbrug naar het Rijnplein, met aan de rechterkant uitvergroete kopieën van munten die in de Rijn zijn opgedoken. Ga LA over het plein, bij de kade aan de Oude Rijn RA. Zie het citaat uit een tekst van Tacitus in de hardstenen stoep, met de vertaling ernaast. Ga bovenaan de trap LA, na de brug de 1e straat RA, Raadhuisstraat.

Loop na de villa op nr. 64 LA Park Rijnstroom in, dan het 2e pad RA over het bruggetje. Ga aan het eind LA, loop steeds RD, aan het eind van het asfaltpad langs de rechterkant

van het theater, Ds. Meijerlaan. Houd aan het eind van het park rechts aan over de brug, ga daarna RA langs het water, Walmolen. Ga aan het eind LA, Paltrokmolen, en meteen RA, het kiezelpad tussen nrs. 117 en 111. Bij de Oude Rijn maakt het een bocht naar links en gaat over in resp. een asfaltpad, graspad en kiezelpad. Aan de overkant van het water staat korenmolen De Eendracht uit 1752.

1. Ga aan het eind RD, Westkanaalweg. Ga vlak voor de brug LA de trap op, bovenaan scherp RA. Daal aan de overkant van de brug scherp RA de trap af. Ga beneden LA over het graspad langs het kanaal. Loop aan het eind RD over de parkeerplaats en over het asfaltpad langs het water. Blijf langs het water lopen over het graspad resp. betonpad, graspad, grindpad en weer graspad. Ter hoogte van een verkeersdrempel met blauw-witte palen buigt een betontegelpad naar links. Ga op de asfaltweg RA, na een zijweg naar links verder over het graspad achter de huizen langs, daarna weer over de asfaltweg.

Ga ter hoogte van nr. 30a schuin RA over het graspad. Aan het eind daarvan staat links van de weg de Bovenmolen uit 1823, behorend tot de Molenviergang Aarlanderveen. Loop daarna verder over het graspad langs de rivier. Dit gaat over in een halfverhard pad met water aan de linkerkant. Na een bruggetje en picknickbanken komt het pad weer bij de asfaltweg uit. Daarna staat aan de linkerkant de Dikke Molen uit 1674. De Kortsteekterweg gaat over in de Lindenhovestraat. Ga na het bord 'Zwammerdam' aan het eind van de parkeerplaats over het asfaltpad langs het water, Loswal Zwammerdam. Aan het eind loopt een klinkerweg terug naar de asfaltweg. Ga aan het eind daarvan RA over de brug, meteen daarna RA over het asfaltpad.

2. Ga het 1e pad LA, aan het eind de trap op en RA over de brug. Ga de 1e straat RA, Molenstraat. Houd aan het eind van het tegelpleintje (zie de gevelstenen op huis nr. 1) links aan (Swadenburgerdam). Ga aan het eind LA, Spoorlaan, bij de rotonde RD, Spoorlaan. Ga daarna de 1e weg RA, richting receptie Landgoed Hooge Burch. Volg het tegelpad met een bocht naar links. Klinkerweg naar rechts negeren. Het tegelpad maakt een bocht naar rechts en gaat over in een klinkerpad langs de receptie. Steek aan het eind van het pad de doorgaande weg over en ga schuin RD, Zuideinde, langs de ingang van Grandcafé De Haven met daarin bezoekerscentrum Nigrum Pullum Zwammerdam, met een permanente expositie over de schepen die in de omgeving zijn opgegraven, evenals diverse Romeinse voorwerpen.

Ga na het bezoekerscentrum RA, bij de driesprong schuin LA, aan het eind LA, daarna het 1e asfaltpad LA. Dit leidt naar een grasveld, waar zich het hoofdkwartier van Castellum Nigrum Pullum ('Zwarte Grond') bevond. De omtrek van het fort wordt met vaandels weergegeven. Volg het asfaltpad langs de principia en met een bocht naar rechts en naar links. Ga aan het eind RA en houd links aan. Je verlaat het terrein van Landgoed Hooge Burch via het Overslagplein. Ga aan het eind daarvan RA over de klinkerweg. Rechts ervan heeft een badhuis gestaan. Ga aan het eind RA, Spoorlaan, na het spoor RD onder het viaduct. Ga aan het eind RA, J.C. Hoogendoornlaan.

In het broedseizoen (15 maart - 1 juli) mag je niet door de weilanden lopen. Ga in dat geval LA over de J.C. Hoogendoornlaan, dan de 1e weg RA, Voshol. Zie verder bij #.

3. Ga na ca. 50 m LA over de houten vlonder en RD over het weiland. Loop aan het eind daarvan over de vlonder, dan LA over de volgende vlonder en de houten brug, daarna RA. Volg de brede sloot met een bocht naar links en naar rechts, ga aan het eind door het klaphek en RA over de asfaltweg.
- # Ga bij wegwijzer 14617.1 LA en RD over het fietspad, Dammekade, aan het eind LA, een asfaltweg (Dammekade). Ga aan het eind LA, Warmoeskade, aan het eind daarvan RA, J.C. Hoogendoornlaan. Ga vlak voor de brug LA over de asfaltweg. Ga voor het gemaal RA over het betonnen brugje, de trap op en LA over het tegelpad, over het brugje bij gemaal Bulaeus Brack die de Binnenpolder bemaalt, en RD over het smalle asfaltpad. Na het viaduct en de vlonder onder het spoor gaat het pad over in een tegelpad (Vlietkade). Ga aan het eind RA, loop bij molen De Arkduif uit 1697 annex Brouwcafé de Molen RD (Overtocht) langs de St. Willibrorduskerk uit 1865.

Oud Bodegraafseweg naar rechts negeren. Meteen daarna staat voor het pand met het tegetablea H.L van Bunningen een infopaneel over de opgravingen in Bodegraven. Ga na nr. 10 RA door de onderdoorgang naar de parkeerplaats. Bij Loungebar Real X staat een replica van een ruitershelm. Deze is fort Wierickerschans gevonden en te bewonderen in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. Ga aan het eind van de parkeerplaats LA (Willemstraat), op het kruispunt RA. Bij het volgende kruispunt loop je schuin LA door het plantsoen, daarna schuin RA naar het station.

Praktische informatie

Centrum Alphen aan den Rijn, Oude Rijn, Zwammerdam met informatiecentrum, landelijk gebied, Bodegraven. 25 % onverhard.

Kijken

Museumpark Archeon, Archeonlaan 1, Alphen aan Den Rijn, 0172 447 744, archeon.nl
De BeeldenTuin, Lindenhovestraat 2, Zwammerdam, 06 1143 7988, debeeldentuin.com
Bezoekerscentrum Nigrum Pullum in Grandcafé De Haven. Zie bij Eten en drinken

Eten en drinken

Diverse horecagelegenheden in het centrum van Alphen aan den Rijn, o.a.
Grandcafé De Zaak, Rijnplein 15-17, Alphen aan Den Rijn, 0172 493 097, grandcafedezaak.nl
Café-restaurant Senzaa in Park Rijnstroom, Cornelis Geellaan 43, Alphen aan Den Rijn, 0172 425 757, alfreds.nl
Grandcafé De Haven, Spoorlaan 19, Zwammerdam, ipsedebruggen.nl/grand-cafe-de-haven

Diverse horecagelegenheden in het centrum van Bodegraven, o.a.
Brouwcafé De Molen, Overtocht 43, Bodegraven, 0172 610 848, shop.brouwerijdemolen.nl/blog/brouwcaf-de-molen
Restaurant Sphinx, Prins Hendrikstraat 27, Bodegraven, 0172 617 928, sphinxpizzeria.nl

Overnachten

Hooiberghutten Hoeve Molenweide Lindenhovestraat 8a, Zwammerdam, hooiberghutten.nl

Openbaar vervoer

Station Alphen aan den Rijn
Station Bodegraven
Buurtbus 722 Alphen aan den Rijn -Bodegraven (niet in het weekend)
Bushaltes Zwammerdam: Brugstraat en De Hooge Burch

Parkeren

PenR Alphen aan den Rijn (betaald)

Gratis PenR Bodegraven

Deze wandeling is als pdf-bestand met topografische kaart en gps-track te vinden op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/romeinse-veldtocht-alphen-aan-den-rijn---bodegraven/16444/. Reactie, opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op Wandelzoekpagina.

In de rijk geïllustreerde wandelgids Romeinse Veldtochten beschrijft Marycke Naber zeven routes in het Limesgebied, de noordgrens van het Romeinse Rijk: langs reconstructies van Romeinse wegen, wachttorens en fundamenten van forten, en langs musea en dergelijke waar opgegraven Romeinse schatten te bezichtigen zijn. Historica Ester Smit heeft bij elk hoofdstuk boeiende themaverhalen geschreven over het dagelijks leven van de Romeinen en hun relatie tot de oorspronkelijke bewoners. De gids is te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

 4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten **voor slechts € 13,50**